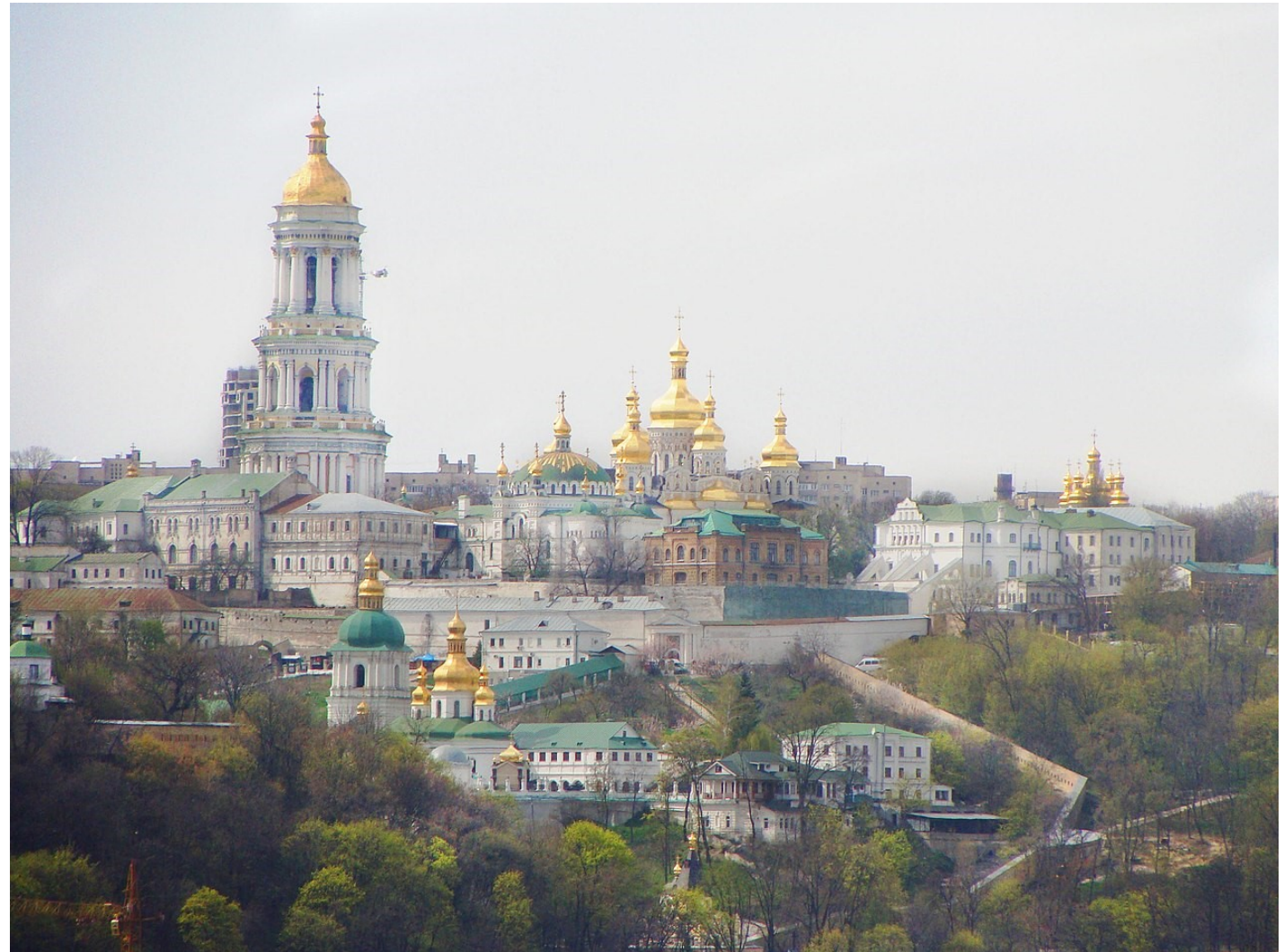

Ukrainas och Rysslands historia sedan 800-talet i jämförelse

Sett även utgående från Kremls
propagandaperspektiv

Johanna Wassholm
Åbo Akademi

Petjerskaklostret (Grottklostret) i Kiev. Källa: Wikimedia Commons

”Jag är övertygad om att verklig suveränitet för Ukraina är möjlig endast i partnerskap med Ryssland. Vårt släktskap förs vidare från generation till generation. Den finns i hjärtat, i minnet hos människor som lever i dagens Ryssland och Ukraina [...] i de blodsband som förenar miljoner av våra familjer. Tillsammans har vi alltid varit och kommer alltid att vara [...] för vi är ett och samma folk.”

V. Putin, ”Om Rysslands och Ukrainas historiska enhet” (juli 2021)

Kievriket 862–1240

- Enligt Nestorskrönikan grundades Kievriket 862, då slaviska och finska stammar bjöd in varjager (vikingar) att härska över sitt territorium
- Ett löst sammansatt rike av furstedömen med Kiev som centrum
- Ukraina, Belarus och Ryssland ser Kiev som nationens historiska "urhem"

Putin:

"Vi är ett folk. Kiev är de ryska städerans moder" (Putin)

"Trodde någon i de gamla europeiska huvudstäderna, i Paris och Berlin, på allvar att Moskva skulle ge upp Kiev? [...]" (RIA Novosti 26.2.2022)

Kiev –
ryskortodoxa
kyrkans urhem

Vladimir I i Kiev (1853)

Vladimir I i Moskva (2016)

Also at Stake in Ukraine: the Future of Two Orthodox Churches

The Russian church hopes to reunite with the independent Ukrainian branch under a single patriarch in Moscow that would allow it to control the holiest sites of Orthodoxy in the Slavic world.

Impending Russian attack on the Cathedral of Holy Wisdom in Kyiv?

Saint Sophia symbolizes the vibrant Ukrainian national identity, and the linkage of that identity to the baptism of Rus' in 988, that Vladimir Putin seems hell-bent on destroying.

🕒 March 1, 2022 👤 George Weigel 📄 The Dispatch 💬 20

🖨️ Print

Saint Sophia Cathedral in Kyiv, Ukraine. (Wikipedia)

<https://www.catholicworldreport.com/2022/03/01/impending-russian-attack-on-the-cathedral-of-holy-wisdom-in-kyiv/>

Västra Ukraina

- Storfurstendömet Litauen
- Polsk-litauiska samväldet
- Österrike-Ungern

Östra Ukraina

- Ryssland

Södra Ukraina

- Osmanska riket (till slutet av 1700-talet)

1500-1600-talen:
zaporogkosackerna som
ukrainarnas "befriare" och
"hjältar"

1648: Bohdan Khmelnitskys
uppror mot Polen > separat
autonom statsbildning ledd av
kosacker

1654: Rådsmöte i Perejaslav –
alliering med Ryssland

1700-talet – kosackernas
autonomi upphör

Zaporogkosackerna till den turkiske sultanen (1676)

Din turkiske Satan! Den förbannade Djävulens bror och kamrat, Lucifers sekreterare! Vad är Du för en helvetesriddare, som inte ens kan döda en igelkott med Din nakna rumpa? Din armé slukar vad Djävulen spyr ut. Du är inte värd att ha kristna folk under Dig. Vi fruktar inte Din här, och till lands och till sjöss skall vi slåss mot Dig.

1800-talets nationsbygge

- Ukraina ingen administrativ enhet
- En ukrainsk identitet baserad på språk, kultur och en gemensam historia skapas
- Taras Sevchenko – nationalpoet
- ”Ukrainare” en kategori i folkräkningar

Rysslands inrikesminister 1863:

”[...] det har aldrig funnits ett särskilt lillryskt språk och kommer heller aldrig att göra det. Den dialekt som vanligt folk använder är en ryska som förorenats på grund av polskt inflytande”

Första världskriget och ryska inbördeskriget

- Kejsardömet fall: två separata projekt för att bilda en ukrainsk stat
- 1918–1922: de nationella projekten viker för kampen mellan röda och vita
- 1922: Ukraina blir en unionsrepublik i Sovjetunionen
- Putin: "Ukraina har aldrig existerat före 1922, och är ett resultat av Lenins fatala misstag"

Sovjetiskt monument över fascismens offer i Babji Yar, Kiev (1976)

Andra världskriget

- 1941: Tyskland anfaller Sovjetunionen
- Stepan Bandera, ukrainsk ultranationalist, utropar självständig ukrainsk stat
- Ukrainare kollaborerar med tyskarna och deltar i folkmorden på judar
- Gerillakrig mot både tyska och röda armén
- 5-7 miljoner ukrainska sovjetmedborgare (civila och militära) dör

”Kampen mot fascisterna”

Det självständiga Ukraina 1991 >

- 1991: Folkomröstning > 92,3 % för självständighet
- 1994: Budapestmemorandum
- 2004: Orangea revolutionen
- 2014: Euromaidan
- 2014: Krim annekteras, separatister utropar folkrepublikerna Donetsk och Luhansk

Putin:

"Sovjetunionens sönderfall var 1900-talets största geopolitiska katastrof"

"Ryssland har inte förlorat det kalla kriget, eftersom kalla kriget aldrig har slutat"

"Nu är det problemet borta – Ukraina har återvänt till Ryssland. Detta betyder inte att dess statsskap kommer att avvecklas, men det kommer att omorganiseras, återupprättas och återförs till sitt naturliga tillstånd i en del av den ryska världen." (RIA Novosti 26.2.2022 – obekräftat)

